

WIJ WILLEM ALEXANDER,
BIJ DE GRATIE GODS,
KONING DER NEDERLANDEN,
PRINS VAN ORANJE-NASSAU,
ENZ. ENZ. ENZ.

**Besluit van
tot wijziging van het Besluit uitvoering EU-verordeningen financiële markten,
het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft en het Besluit
bestuurlijke boetes financiële sector in verband met de uitvoering van
verordening (EU) nr. 2016/1011 van het Europees Parlement en de Raad van 8
juni 2016 betreffende indices die worden gebruikt als benchmarks voor
financiële instrumenten en financiële overeenkomsten of om de prestatie van
beleggingsfondsen te meten en tot wijziging van Richtlijnen 2008/48/EG en
2014/17/EU en Verordening (EU) nr. 596/2014 (PbEU 2016, L 171) (Besluit
uitvoering verordening financiële benchmarks)**

Op de voordracht van Onze Minister van Financiën van (...), 20xx-0000000000, directie Financiële Markten;

Gelet op de artikelen 1:25, derde lid, 1:80, onderdeel b, 1:81, tweede en derde lid, 1:82, tweede lid, 4:22, eerste lid, 4:33, derde lid, van de Wet op het financieel toezicht; De Afdeling advisering van de Raad van State gehoord (advies van ..., nr. ...);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Financiën van (...), 20xx-0000000000, directie Financiële Markten;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Het **Besluit uitvoering EU-verordeningen financiële markten** wordt als volgt gewijzigd:

A

Aan artikel 1 wordt, onder vervanging van de punt aan het slot door een puntkomma, een definitie toegevoegd, luidende:

verordening (EU) nr. 2016/1011 (benchmarks): Verordening (EU) nr. 2016/1011 van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2016 betreffende indices die worden gebruikt als benchmarks voor financiële instrumenten en financiële overeenkomsten of om de prestatie van beleggingsfondsen te meten en tot wijziging van Richtlijnen 2008/48/EG en 2014/17/EU en Verordening (EU) nr. 596/2014 (PbEU 2016, L 171).

B

Aan artikel 2, eerste lid, wordt, onder vervanging van de punt aan het slot door een puntkomma, een onderdeel toegevoegd, luidende:

r. voor verordening (EU) nr. 2016/1011 (benchmarks): de Autoriteit Financiële Markten.

C

Aan bijlage 1 wordt na het onderdeel "Verordening (EU) nr. 2015/751 (afwikkelingsvergoedingen voor op kaarten gebaseerde betalingstransacties)" een onderdeel toegevoegd, luidende:

Verordening (EU) nr. 2016/1011 (benchmarks)

Artikelen 4, 5, 6, 7, 8, eerste lid, 9, 10, eerste en derde lid, 11, 12, 13, 14, 15, eerste, tweede, vierde tot en met zesde lid, 16, 18, 19, eerste lid, 21, eerste en derde lid, 23, tweede, derde, vijfde, zesde en elfde lid, 24, derde lid, 25, tweede, zevende tot en met negende lid, 26, tweede, derde en vijfde lid, 27, 28, 29, 34, eerste en tweede lid.

D

Aan bijlage 2 wordt na het onderdeel "Verordening (EU) nr. 2015/751 (afwikkelingsvergoedingen voor op kaarten gebaseerde betalingstransacties)" een onderdeel toegevoegd, luidende:

Verordening (EU) nr. 2016/1011 (benchmarks)

Boetecategorie 3: artikelen 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, eerste en derde lid, 11, 12, 13, 14, 15, eerste, tweede, vierde tot en met zesde lid, 16, 18, 19, eerste lid, 21, eerste en derde lid, 23, tweede, derde, vijfde, zesde en elfde lid, 24, derde lid, 25, tweede, zevende tot en met negende lid, 26, tweede, derde en vijfde lid, 27, 28, 29, 34, eerste en tweede lid.

ARTIKEL II

Het **Besluit Gedragtoezicht financiële ondernemingen Wft** wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 51b wordt, onder verlettering van de onderdelen f tot en met n tot g tot en met o, een onderdeel ingevoegd, luidende:

f. indien kredieten worden aangeboden die een debetrentevoet gebruiken die gebaseerd is op een benchmark als bedoeld in artikel 3, eerste lid, onderdeel 3, van de verordening financiële benchmarks: de namen van de benchmarks en de beheerders daarvan, alsmede de mogelijke gevolgen voor de consument;.

B

In artikel 112 wordt, onder vernummering van het derde tot en met achtste lid tot vierde tot en met negende lid, een lid ingevoegd, luidende:

3. De aanbieder of de bemiddelaar, indien de kredietovereenkomst tot stand is gekomen door tussenkomst van een bemiddelaar, anders dan als nevenactiviteit, verstrekt in aanvulling op de informatie, bedoeld in het eerste lid, de naam van de benchmark en de beheerder daarvan, alsmede de mogelijke gevolgen voor de consument, indien de kredietovereenkomst is afgesloten na 30 juni 2018 en een debetrentevoet gebruikt die is gebaseerd op een benchmark als bedoeld in artikel 3, eerste lid, onderdeel 3, van de verordening financiële benchmarks.

ARTIKEL III

In artikel 10, eerste lid, van het **Besluit bestuurlijke boetes financiële sector** vervalt in de tabel "Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft" de rij "51b" met boetecategorie 1 en wordt "artikel 112" vervangen door: 112.

ARTIKEL IV

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 januari 2018.

ARTIKEL V

Dit besluit wordt aangehaald als: Besluit uitvoering verordening benchmarks.

Lasten en bevelen dat dit besluit met de daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst.

De Minister van Financiën,

NOTA VAN TOELICHTING

Algemeen

§ 1. Inleiding

Dit besluit geeft, samen met de Wet uitvoering verordening financiële benchmarks, uitvoering aan verordening (EU) nr. 2016/1011 van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2016 betreffende indices die worden gebruikt als benchmarks voor financiële instrumenten en financiële overeenkomsten of om de prestatie van beleggingsfondsen te meten en tot wijziging van Richtlijnen 2008/48/EG en 2014/17/EU en Verordening (EU) nr. 596/2014 (PbEU 2016, L 171) (hierna: de verordening financiële benchmarks). De verordening vormt, samen met de gewijzigde verordening en richtlijn marktmisbruik (Verordening (EU) nr. 596/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende marktmisbruik (PbEU 2014, L 173) en Richtlijn nr. 2014/57/EU van het Europees Parlement en de Raad van 16 april 2014 betreffende strafrechtelijke sancties voor marktmisbruik (PbEU 2014, L 173)), de Europese reactie op enkele spraakmakende fraudezaken met betrekking tot benchmarks als LIBOR en EURIBOR. Voor een nadere toelichting op de inhoud van de verordening financiële benchmarks wordt verwezen naar de memorie van toelichting van de Wet uitvoering verordening financiële benchmarks.¹

§ 2. Inhoud besluit

Onderhavig besluit wijzigt het Besluit uitvoering EU-verordeningen financiële markten (BuEU), het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (BGfo) en het Besluit bestuurlijke boetes financiële sector (Bbbfs). De wijzigingen in het BuEU behelzen het aanwijzen van de Autoriteit Financiële Markten (AFM) als toezichthouder wat betreft de verordening financiële benchmarks. Daarmee samenhangend maken de wijzigingen van het BuEU het mogelijk dat de AFM een last onder dwangsom of een bestuurlijke boete op kan leggen bij overtreding van de verordening financiële benchmarks of daarop gebaseerde lagere Europese regelgeving.

De aanpassing van het BGfo ziet op de wijzigingen die de verordening financiële benchmarks aanbrengt in de richtlijn consumentenkrediet² en de richtlijn hypothecair krediet.³ De verordening financiële benchmarks voegt concreet aan artikel 5, eerste lid, van de richtlijn consumentenkrediet en artikel 13, eerste lid, van de richtlijn hypothecair krediet onderdelen toe die duidelijk maken dat indien een benchmark wordt gebruikt in een krediet er bepaalde informatie over de benchmark aan de consument moet worden verstrekt. Voornoemde bepalingen uit beide richtlijnen zijn geïmplementeerd in de artikelen 51b en 112 van het BGfo. Deze bepalingen uit het BGfo worden in lijn gebracht

---

¹ Kamerstukken II 2017/18, xx xxx, nr. 3.

² Richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van Richtlijn 87/102/EEG van de Raad (PbEU 2008, L 133).

³ Richtlijn 2014/17/EU van het Europees Parlement en de Raad van 4 februari 2014 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten met betrekking tot voor bewoning bestemde onroerende goederen en tot wijziging van de Richtlijnen 2008/48/EG en 2013/36/EU en Verordening (EU) nr. 1093/2010 (PbEU 2014, L 60).

met de gewijzigde richtlijnartikelen. Voor een nadere toelichting zij verwezen naar de artikelsgewijze toelichting.

§ 3. Gevolgen voor het bedrijfsleven

Het besluit introduceert geen nieuwe informatieplichten ten opzichte van de verordening financiële benchmarks en leidt daarom niet tot additionele administratieve lasten. Wat betreft de nalevingskosten zijn de wijzigingen van het BGfo relevant. Op basis van deze aanpassingen (zie Artikel II) worden aanbieders van krediet expliciet verplicht om in de precontractuele fase consumenten in voorkomend geval te informeren over de in het krediet gebruikte benchmark. Deze plicht zal naar verwachting tot geringe additionele nalevingskosten leiden. Aanbieders zijn reeds verplicht allerhande informatie over het krediet beschikbaar te stellen in de precontractuele fase. Zo informatie over de gebruikte benchmark niet reeds wordt verschaft, mag verwacht worden dat er geen ingrijpende wijzigingen van interne procedures en systemen nodig zijn om ook informatie over de benchmark mee te nemen in de informatieverstrekking aan de klant. Ook de Europese Commissie geeft in de effectenbeoordeling bij de verordening financiële benchmarks aan dat de verordening wat betreft aanbieders van krediet weinig tot geen effect zal hebben. Deze inschatting was overigens gebaseerd op een verdergaande voorloper van de huidige artikelen 57 en 58 van de verordening waarbij aanbieders van krediet niet alleen moesten informeren over de gebruikte benchmark, maar ook de geschiktheid van de gebruikte benchmark moesten beoordelen voor de consument.

§ 4. Transponeringstabel

Gebruikte afkortingen:

<i>Bbbfs</i>	<i>Besluit bestuurlijke boetes financiële sector</i>
<i>BGfo</i>	<i>Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft</i>
<i>BuEU</i>	<i>Besluit uitvoering EU-verordeningen financiële markten</i>
<i>Sr</i>	<i>Wetboek van Strafrecht</i>
<i>Sv</i>	<i>Wetboek van Strafvordering</i>
<i>WED</i>	<i>Wet op de economische delicten</i>
<i>Wft</i>	<i>Wet op het financieel toezicht</i>

De verordening is rechtstreeks van toepassing en hoeft derhalve in principe niet geïmplementeerd te worden in nationale wet- en regelgeving. In onderstaande tabel zijn daarom alleen de bepalingen vermeldt die tot implementatie in nationale wet- en regelgeving zouden kunnen leiden. Meer concreet gaat het om de bepalingen uit de verordening financiële benchmarks op het gebied van toezicht en handhaving en de wijzigingen die de verordening aanbrengt in de richtlijn consumentenkrediet en de richtlijn hypothecair krediet.

Transponeringstabel behorende bij verordening (EU) nr. 2016/1011 van het Europees Parlement en de Raad van 8 juni 2016 betreffende indices die worden

gebruikt als benchmarks voor financiële instrumenten en financiële overeenkomsten of om de prestatie van beleggingsfondsen te meten en tot wijziging van Richtlijnen 2008/48/EG en 2014/17/EU en Verordening (EU) nr. 596/2014 (PbEU 2016, L 171)

Artikel, -lid of - onderdeel verordening	Te implementeren in	Bijzonderheden
Artikel 40, eerste lid	Artikelen 1 en 2 van het BuEU	
Artikel 41, eerste lid, onderdeel a	Behoeft geen implementatie	Volgt reeds uit artikel 1:72 Wft jo. artikel 5:17 Awb
Artikel 41, eerste lid, onderdeel b	Behoeft geen implementatie	Volgt reeds uit artikel 1:72 Wft jo. artikel 5:16 Awb en artikel 1:74, eerste lid, Wft
Artikel 41, eerste lid, onderdeel c	Behoeft geen implementatie	Volgt reeds uit artikel 1:72 Wft jo. artikel 5:16 Awb en artikel 1:74, eerste lid, Wft
Artikel 41, eerste lid, onderdeel d	Behoeft geen implementatie	Volgt reeds uit artikel 1:72 Wft jo. artikel 5:15, eerste lid en artikel 5:17 Awb
Artikel 41, eerste lid, onderdeel e	Behoeft geen implementatie	Volgt reeds uit artikel 1:72 Wft jo. artikel 5:15, eerste lid en artikel 5:17 Awb
Artikel 41, eerste lid, onderdeel f	Behoeft geen implementatie	Volgt reeds uit artikel 1:72 Wft jo. artikel 5:16 Awb en artikel 5:17 Awb
Artikel 41, eerste lid, onderdeel g	Artikel 1, onder 2°, WED	De wetswijziging betreft de strafbaarstelling. De inzet van de bevoegdheid door het OM volgt verder uit artikel 18 WED en Eerste Boek, titel IV, derde afdeling, Sv
Artikel 41, eerste lid, onderdeel h	Behoeft geen implementatie	Volgt reeds uit de artikelen 1:75 en 1:79 Wft
Artikel 41, eerste lid, onderdeel i	Artikel 1:87, eerste lid, Wft	
Artikel 41, eerste lid, onderdeel j	Behoeft geen implementatie	Volgt reeds uit artikel 1:75 Wft
Artikel 41, tweede lid	Behoeft geen implementatie	Volgt reeds uit de Hoofdstukken 1.3 en 1.4 Wft
Artikel 41, derde lid	Behoeft geen implementatie	Volgt reeds uit de Hoofdstukken 1.3 en 1.4 Wft

Artikel 41, vierde lid	Behoeft geen implementatie	Deze bepaling werkt naar zijn aard rechtstreeks.
Artikel 42, eerste lid	Artikelen 1 en 2 van het BuEU	
Artikel 42, tweede lid, onderdeel a	Behoeft geen implementatie	Volgt reeds uit de artikelen 1:75 en 1:79 Wft.
Artikel 42, tweede lid, onderdeel b	Artikel 1, onder 2°, WED	De wetswijziging betreft de strafbaarstelling. De inzet van de bevoegdheid door het OM volgt verder uit de artikelen 8 WED en artikel 36e Sr.
Artikel 42, tweede lid, onderdeel c	Artikelen 1, 2 en 7 van het BuEU	
Artikel 42, tweede lid, onderdeel d	Behoeft geen implementatie	Volgt reeds uit artikel 35 van de verordening
Artikel 42, tweede lid, onderdeel e	Artikel 1:87, eerste lid, Wft	
Artikel 42, tweede lid, onderdeel f	Behoeft geen implementatie	Volgt reeds uit artikel 1:83 Wft
Artikel 42, tweede lid, onderdeel g	Artikelen 1, 2 5 en bijlage 2 van het BuEU	Hoewel de generieke bevoegdheid om een bestuurlijke boete op te leggen reeds volgt uit artikel 1:80 Wft, dient deze bevoegdheid ten aanzien van verordeningen middels een algemene maatregel van bestuur geoperationaliseerd te worden.
Artikel 42, tweede lid, onderdeel h	Artikelen 1, 2 en 5 en bijlage 2 van het BuEU	Hoewel de generieke bevoegdheid om een bestuurlijke boete op te leggen reeds volgt uit artikel 1:80 Wft, dient deze bevoegdheid ten aanzien van verordeningen middels een algemene maatregel van bestuur geoperationaliseerd te worden.
Artikel 43, eerste lid	Artikel 1a Bbbfs	Artikel 43, eerste lid, van de verordening bepaalt met welke omstandigheden toezichthouders in ieder geval rekening moeten

		houden bij het vaststellen van de boete in een concreet geval. Deze bepaling komt in meerdere Europese richtlijnen en verordeningen voor. Het Besluit uitvoering verordening marktmisbruik voegt een nieuwe artikel 1a in het Besluit bestuurlijke boetes financiële sector in ter implementatie van dit soort bepalingen. Deze bepaling treedt voor 1 juli 2018 in werking, waardoor implementatie van artikel 43, eerste lid, van de verordening niet nodig is.
Artikel 43, tweede lid	Behoeft geen implementatie	Samenwerking tussen toezichthouders uit verschillende lidstaten wordt geregeld door de verordening zelf.
Artikel 45	Behoeft geen implementatie	Volgt reeds uit de artikelen 1:97 tot en met 1:99 Wft
Artikel 57	Artikel 112, vierde lid, BGfo	
Artikel 58	Artikel 51b, onderdeel f, BGfo	

Artikelsgewijs

ARTIKEL I

A

Onderdeel A voegt de verordening financiële benchmarks toe aan de opsomming in artikel 1 van het Besluit uitvoering EU-verordeningen financiële markten van verordeningen op het terrein van de financiële markten, waarop op basis van de Wet op het financieel toezicht (Wft) door de AFM of de Nederlandsche Bank toezicht wordt gehouden.

B

Onderdeel B voegt een nieuw onderdeel r toe aan artikel 2 van het Besluit uitvoering EU-verordeningen financiële markten. Hierdoor wordt de AFM aangewezen als bevoegde autoriteit die belast is met de krachtens de verordening financiële benchmarks gestelde

regels. Door de aanwijzing kan de AFM gebruik maken van het toezichts- en handhavinginstrumentarium zoals dat is opgenomen in hoofdstuk 1.4 van de Wft.

C

Onderdeel C voegt diverse bepalingen van de verordening toe aan bijlage 1 van het Besluit uitvoering EU-verordeningen financiële markten. Hierdoor kan de AFM bij overtreding van die bepalingen een last onder dwangsom opleggen. Behoudens één uitzondering, zijn alle overtreedbare bepalingen aan de bijlage toegevoegd. Artikel 8, tweede lid, van de verordening financiële benchmarks is niet in de bijlage opgenomen. Dit artikel betreft een verplichting voor beheerders van benchmarks om bepaalde informatie omtrent het totstandkomingsproces tenminste vijf jaar te bewaren. Aangezien overtreding van deze bepaling niet meer onder dreiging van een last onder dwangsom kan worden beëindigd, heeft het enkel nog zin om in dat geval een boete op te leggen.

D

Onderdeel D voegt diverse bepalingen van de verordening financiële benchmarks toe aan bijlage 2 van het Besluit uitvoering EU-verordeningen financiële markten. Het gaat om bepalingen die aan marktpartijen een concrete norm opleggen. Door deze bepalingen in de bijlage op te nemen kan de AFM bij overtreding van die bepalingen een bestuurlijke boete opleggen.

Het merendeel van de beboetbare bepalingen uit de verordening financiële benchmarks betreft bedrijfsvoeringeisen. Vergelijkbare bepalingen in bijvoorbeeld het BGfo zijn in de tweede boetecategorie ingedeeld en kennen dus een maximale boete van €1 miljoen. De verordening bepaalt in artikel 42 dat de maximale boete voor overtreding van de verordening minimaal €1 miljoen moet bedragen of, indien dat hoger is, 10% van de omzet. Omzetgerelateerde boetes zijn volgens de systematiek van de artikelen 1:81 en 1:82 van de Wft echter alleen mogelijk bij overtredingen die in de derde categorie zijn geplaatst. Om te voldoen aan de verordening is er daarom geen andere mogelijkheid dan om alle beboetbare voorschriften van de verordening in de derde categorie te plaatsen. Hoewel dit een hogere categorie is dan in de regel wordt aangehouden, betreft het een maximum; de toezichthouder zal in een concreet geval een passende boete bepalen en kan daarmee ook rekening houden met de aard en herkomst van de regels die overtreden worden.

Ten aanzien van twee onderdelen uit artikel 11 voorziet de verordening een lager boetemaximum. Vanwege de samenhang met de rest van artikel 11 is ervoor gekozen om voor heel artikel 11 dezelfde categorie te hanteren.

ARTIKEL II

A

Dit onderdeel implementeert artikel 58, eerste lid, van de verordening financiële benchmarks. Artikel 58 van de verordening wijzigt artikel 13, eerste lid, van de richtlijn hypothecair krediet. Aan artikel 13, eerste lid, van voornoemde richtlijn wordt een

onderdeel toegevoegd waarmee de aanbieder van krediet verplicht wordt om informatie beschikbaar te stellen over de benchmark indien door hem aangeboden kredietvormen gebruik maken van benchmarks.

Artikel 13, eerste lid, van de richtlijn hypothecair krediet is geïmplementeerd in artikel 51b van het BGfo. Deze wijzigingsopdracht voegt het nieuwe onderdeel met betrekking tot benchmarks toe aan de opsomming van elementen met betrekking tot de informatie die een aanbieder beschikbaar dient te stellen over de door hem aangeboden kredieten.

B

Met dit onderdeel wordt artikel 57, eerste lid, van de verordening financiële benchmarks geïmplementeerd. Voornoemde bepaling wijzigt artikel 5, eerste lid, van de richtlijn consumentenkrediet. Artikel 5, eerste lid, van voornoemde richtlijn bepaalt dat de aanbieder, of indien van toepassing de bemiddelaar, bepaalde informatie omtrent het krediet middels een standaardformulier voor het aangaan van het krediet aan de consument dient te verstrekken. De verordening financiële benchmarks voegt aan artikel 5 toe dat, indien van toepassing, ook informatie omtrent de gebruikte benchmark moet worden verstrekt.

Artikel 5, eerste lid, van de richtlijn is geïmplementeerd in artikel 112 van het BGfo. Daar artikel 57, eerste lid, van de verordening expliciet bepaalt dat de informatie over de benchmark in een apart document dient te worden verstrekt, is ervoor gekozen om niet het standaardformulier dat is opgenomen in bijlage D van het BGfo te wijzigen. In een nieuw derde lid van artikel 112 BGfo wordt daarom bepaald dat informatie over de benchmark in aanvulling op de informatie opgenomen in het voornoemde standaardformulier moet worden verstrekt. Het vierde lid (nieuw) bepaalt dat dergelijke aanvullende informatie in een afzonderlijk document dient te worden verstrekt.

Artikel 58, derde lid, van de verordening bepaalt dat de nieuwe informatieplicht die met dit wijzigingsonderdeel wordt geïmplementeerd niet van toepassing is op overeenkomsten inzake hypothecair krediet die zijn afgesloten voor 1 juli 2018, het moment dat de verordening financiële benchmarks van toepassing wordt. In het nieuwe derde lid van artikel 112 BGfo is daarom eveneens bepaald dat de plicht om informatie over de benchmark te verstrekken alleen van toepassing is op de kredietovereenkomsten die zijn afgesloten na 30 juni 2018.

ARTIKEL III

De wijzigingen van het BGfo waarmee de wijzigingen worden geïmplementeerd die de verordening financiële benchmarks aanbrengt in de richtlijn consumentenkrediet en de richtlijn hypothecair krediet (zie artikel II) dienen beboetbaar te zijn. De relevante bepalingen uit het BGfo dienen derhalve opgenomen te worden in de tabel van artikel 10, eerste lid, van het Besluit bestuurlijke boetes financiële sector. Beide artikelen, namelijk de artikelen 51b en 112 van het BGfo, zijn reeds opgenomen in de tabel van artikel 10 van het Bbbfs. Wijziging van dat besluit is strikt genomen dan ook niet nodig.

De tabel van artikel 10 van het Besluit bestuurlijke boetes financiële sector bleek echter enkele onvolkomenheden te bevatten wat betreft de artikelen 51b en 112 van het BGfo. Zo wordt artikel 51b tweemaal vermeld in de tabel met twee verschillende boetecategorieën. De vermelding met boetecategorie 1 vervalt. De vermelding van artikel 112 was tekstueel niet in lijn met de rest van de tabel. Concreet zal de term "artikel" vervallen met betrekking tot artikel 112.

ARTIKEL IV

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van dit besluit. Behoudens enkele bepalingen omtrent cruciale benchmarks, zijn de bepalingen van de verordening per 1 juli 2018 van toepassing. Onderhavig besluit zal daarom per 1 juli 2018 in werking treden.

De Minister van Financiën,